

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Hubacssek Pál ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NEZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségen kívül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is

NYILTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Önsegélyző egyesület.

I.

Mint kifejezést is adtunk neki, szándékunk volt az alakulóban lévő, vagy talán már meg is alakult „Mindszenti önsegélyző-egyletről“ megemlékezni; de laptársunk „Csongrádmegye“ részéről ellenünk intézett azon támadás, mintha mink az „önsegélyző-egylet“ ellen állást foglaltunk volna, készletet a fölszólalásra.

Előre is kijelentjük, hogy mi általában az önsegélyző-egyleteknek nemcsak hogy ellenségei nem vagyunk, és nemcsak hogy azok ellen állást nem foglalunk; hanem annak igen is barátai vagyunk és azok létesítését elősegíteni kötelességünknek is tartjuk.

Engedjen meg azonban nekünk a „Csongrádmegye“, hogy az ő helytelenítését mi helytelenítsük és egyszersmind megsugjuk neki, hogy máskor, mielőtt bírálatot mond, tegye a kérdést egy kis tanulmány tárgyává. Hát mi a tervezett „Mindszenti önsegélyző-egylet“ ellen azon szempontból, hogy megalakulása elé akadályokat gördítsünk: állást nem foglaltunk és nem is foglalunk; de mivel a mellett nem hallgathatjuk el egyéni meggyőződésünket és elmondjuk véleményünket, habár az nem is lesz kedvező az egyletre. És ezt sem azért tesszük, mintha a magunk meggyőződését másra erőszakolni akarnók, hanem tesszük egyszerűen azért, mert azt hisszük, hogy a vélemény nyilvánítás szabadságunkban áll.

A nélkül, hogy bármely tekintetben

TÁRCSA.

Visszapillantás az 1848-49-ik évi szabadságharc némely mozzanataira.

(Folytatás.)

Sokan ismét tévedésben vannak Buda várának megvétele körüli ügyben. Ugyanis némelyek azt állítják, hogy Görgey határozottan ellenezte és rosztalta Buda ostromát s azt csak Kossuth folytonos sürgetéseinek következtében tette folyamatba. S azt mondják, hogy Kossuth ebbeli — állítólagos — akaratának kuforrása a nagyravágyás és a hiúság, mit nem kevésbé táplált keblében neje, ki nagyon szerette volna fejedelmi fénynyel övedzni körül magát a budai királyi palotában.

A történelem vezérszövétnékét követve, ellenkezőt vagyunk kénytelenek állítani.

Elismerjük azt, hogy Kossuth óhajtotta Buda megvételét, de csak azon föltétel alatt, ha a helyes stratégiai működés ez által meg nem zavartatik és csak is akkor egyezett bele Buda ostromába, midőn a vezérek és főképp Görgey azt állítá, hogy Buda bevételére egy hétnél több időt nem vesz igénybe. Különben is Buda megvétele politikai okokból fontos volt, mert míg Buda ormairól ellenséges ágyuk tángának Pestre, addig ez nem képezhetette a nemzet háborítlan birtokát. Pest birtokára pedig a csatátér terjedtével és távolodásával Debrecenről, szüksége volt a nemzetnek, mert ismét könnyebben lehetett a naponként növekedő

is rekliminálni akarnánk, csakis azon kijelentésre szorítkozunk, hogy ez az önsegélyző-egylet életképes nem leend, s hogy nemcsak hogy nem fognak tőkét takarítani a részvényesek, de sőt veszíteni fognak és ama biztatás is, hogy a részvényesek hitelszükségeit könnyebb hozzáférhető módon kielégíthetik, csak muló ábránd leend.

Vessünk csak számot a tervezettel, a tervezet azt mondja, hogy a heti befizetés 10 kr., mely már eleve arra van kijelölve, hogy abból „csinos“ töke leszen, hogy a késedelmes fizető minden hétre, minden 10 kr. után $\frac{1}{10}$ -ed kr. kötbért fizet, s hogy a részvényes tag befizetett tőkéjének $\frac{2}{3}$ -ad része erejéig személyes hitelt élvez. Nagyjában ezek volnának az egyesület alapvonásai.

Bár mi szeretnők, ha csalódnánk, de alig hisszük, hogy csalódnánk, hogy alig lesz lehetséges 1200 részvényt jegyeztetni, pedig a 10 kros heti betét mellett, szerintünk csak akkor volna a jövedelmezőségre kilátást nyújtó egyesület alakítható, ha legalább 3000 részvény jegyeztetnék, mert ha fölteszük is, hogy 1200 részvényt jegyeztetni fog, ez oly csekély, hogy valószínűleg még a második évben is veszteséggel fog járni az egyesület működése, mert az első évben 1200 részvény után mindössze is csak 6240 frt fog befolyjni és ez is nem egyszerre, hanem oly apró részletekben és oly hosszú idő alatt, hogy kamatozása alig leend számba vehető, és így a töke egy részét kell fölládozni azért, hogy az egyesület igazgatva és fölszerelve legyen.

szállításokat eszközölni és az ország kormányzatát igazgatni. Azonban bármily nyomós érvek szólottak is Buda megvétele mellett, mint láttuk, Kossuth ezt csak így óhajtotta, ha az ostrom a további helyes hadműkálatainkra hátráltatólag nem hat s csak miután a hadvezérek és Görgey erről biztosították, egyezett abba bele.

De lássuk miként nyilatkozik Buda ostromáról az erre nézve illetékes Klapka: „Komárom felmentése után Magyarország sorsa Görgey kezében volt. A szerencse őt láthatólag kegyelű vállalataiban, mint messzevilágító csillag tündöklék ő a már hanyatló európai szabadság homályos láthatárán; a világ várakozással, teljes csodálattal tekintte reá. Komáromból két út vezetett a rejtelmes jövendőbe. Egyik a végelhatározáshoz az ó császári városba, a másik a mulasztások és zavarok tömkelegébe Budára. Görgey az utóbbit választá; s ezzel az első lépés is megtörtént a bukásra.“

Igy nyilatkozik Klapka, ki teljes hitelt érdemel, Buda ostromáról és ezzel kapcsolatban Görgey elhatározásáról. E nyilatkozatból kitünik, hogy egyedül és pedig teljes mértékben Görgey lehet gáncsolni Buda ostromáért. De hagyján volna még, ha minden igyekezetét arra fordította volna, hogy a lehető rövid idő alatt bevegye Buda várát. De ő ezt nem tette, hanem pazarolta a drága időt; ostrom ágyuk nélkül vezette föl hadseregét Budára, s vitt ágyuk helyett 7 ezred huszárt. Valjon miért? Talán bizony huszárokkal akarta megmászni Buda romait?

Hadseregével május 2-án érkezett Budára, hol mintegy 35—40 ezer embert egyesített. Más

Legalább nem hisszük, hogy az egyesület ingyen hivatalos helyiséget kap, hogy azt valaki ingyen fűti és a szolgálai teendőket elvégezi. Nem hisszük, hogy akadjon ember, aki a sok munkával és nagy felelősséggel járó pénztárnoki és könyvelői dolgokat díjtalanul teljesítse; nem hisszük, hogy az egyesület könyvekhez, butorokhoz és mindennemű fölszerelésekhez ingyen jusson. Nem ismerjük ugyan az alapszabályokat, de azt hisszük, hogy van benne arról gondoskodva, hogy legyen az intézetnek vezetője és az önsegélyző-egyleteknél általában szokásos elnevezés alatt ismeretes ellenőrző közege: napi biztos, vagy legalább egy igazgató.

Ha részletezzük tehát, csak úgy hozzávetőleg a költségeket, az egyesület működésének első évében szükséges:

1-ször. Könyvekre, butorokra, nyomtatványokra és mindennemű irodai fölszerelésekre	300 frt.
2. Minden évben szükséges a lakásra, annak fűtésére	100 frt.
3. Egy szolga fizetése	50 frt.
4. Egy pénztárnok fizetése	200 frt.
5. Egy könyvelő fizetése	400 frt.
6. Napi biztosoknak napidíj	52 frt.
7. Vegyes költségekre	50 frt.
Összesen	1152 frt.

E számításunkat a lehető legcsekélyebb alapra tettük meg, s mégis az első év, ha a kamatozást elég vérmesen számítva 250 frtra tesszük: a töke veszteség 902 frtot teend. A második év valószínű

nap tehát 3-án feladásra szólította föl a várparancsnokot Hentzyt, ki miután tagadólag válaszolt, Görgey rohamot parancsolt, mely azonban, miként előrelátható vala, visszaveretett. E sikertelen roham után oly tétlenül töltötte az időt, hogy sokakban már az árulás gyanúját kelté föl; s a kormány, különösen Nagy Sándor tábornok figyelmeztetésére Klapkát leküldé az ostromhoz. De Görgey is belátta végre, hogy ágyuk nélkül nem boldogulhat; s félt a felelőség terhétől is, mely reá az időnek tovább is haszontalanul való pazarlása által háramlott volna. Komáromba küldött tehát ostrom ágyukért s ezek megérkezése után — mi két drága hétbe került — a fehérvári kapunál megkezdte a réstörést. Május 21-én a vár bevételét. A nemzet örömmel ült, nem is gondolván arra, hogy bekezdett temetésének sorát üli meg jó előre.

De mi vezette hát Görgeyt Buda ostromára? Elég legyen e kérdésre Klapkát idéznem feleletül s a talány meg lesz fejtve: „Alap okát a hadjárat kitűzött s egyedül helyes iránya a boldogtalan megváltoztatásának, leginkább abban lehet feltalálni, hogy Görgey hadügyminiszterré neveztetvén, nem akarta előbb elhagyni a hadsereget, mintsem Buda megvétele által eddig szerzett érdemeire a koránt föltegye, jól tudván hogy ezen, ha nem is eredményeiben, de végrehajtásában nagyszerű s hősi hadi tény a hagyományokhoz ragaszkodó vitéz magyar nép szemében csatányosabb leend minden másnál, népszerűségét nevelendi, s a talán már akkor elhatározott tervéhez, mely szerint dictátorrá lenni vágyott, öt közelebb viendi.“

(Folyt. köv.)

kamatjövédalma 700 frt s ezzel szemben van 852 frt kiadás, ha adóteher nem leend is és így az egylet ismét 152 frt tőke veszteséget szenved, pedig míg az eddigi kölcségek közé egy tűzmentes pénzszekevény beszerzése sincs fölvéve, holott az maga legalább 250 frt.

Az első két év tőke vesztesége tehát 1004 frt, ami mindenesetre oly nagy összeg, hogy miután még a harmadik év is csak csekély hasznot fog eredményezni, oly rést üt a befizetett tőkén, amelyet elég lesz azon egész idő alatt kipótolni, amelyre az egylet alakult.

A trágyázásról.

A község által vett földek a legközelebb jövőben bérbe fognak adni. — A haszonbér szerződés mintája bemutatott a képviselőtestületnek, a mely azt teljes egészében elfogadta. Nem szándékunk szerződés mintát részletesen ismertetni, csak egy pontja vonja magára figyelmünket, leginkább, s az a trágyázásra vonatkozó része.

Nagy megnyugvással nézhet a község, mint birtokos, a jövő elé; mert birtokának kezelését úgy látszik jó kezekbe tette le. E kezek nemcsak a pillanatnyi haszon után kapnak, hanem a mellett gondoskodnak arról is, hogy a föld, mint tőke lehetőleg érintetlen maradjon.

A haszonbérzőknek tehát saját érdekükben is azon kell lenni, hogy a trágyázással terméseiket fokozzák, továbbá a növények egymásutánját akkép intézzék, hogy azok a földek az utánok következő veteményeknek javítsák.

A trágyázás és a növények egymásutánja, oly két tényező, melylyel ama gazdálkodónak számolni kell. Az elsővel vissza kell adni a földnek, amit a terméssel tőle elvettünk; a másodikkal azt akarjuk elérni, hogy a növényi tápanyagokat egyformán és ne egyoldalulag vegyük el attól; vagyis ha egy darab földön folytonosan búzát termelünk, a búzának szükséges tápanyagokat annyira megkevesbitjük, hogy az végre nem fog búzát teremni.

Ez alkalommal az első, jövő alkalommal pedig a második tényezővel foglalkozunk, hogy így lehetőleg használjunk vele különösen azon újbérzőknek kik eddig a gazdálkodással nem igen foglalkoztak.

Ugy a tapasztalás, mint a tudományos nyomozások azt bizonyítják, miszerint azon földek a legbiztosabban termők, melyek szerves és szervetlen anyagokban gazdagok. Tehát a terményeknek, úgy a szerves, mint a szervetlen anyagok szolgáltatják tápszerüket, ennélfogva trágya mind az, a mi e két alkotórészszel bir.

Trágya és trágya között azonban különbség van; mert az istállóból a — jószág alól kihordott trágya is trágya: de kezelés nélkül az értékében nagyon fog csökkenni, és nagyon csaldódik az a gazda, aki ilyen trágyát visz ki egyenesen földjére. A növények ugyanis csak oly tápanyagokat képesek fölvenni, melyek vízben oldhatók, mert hajsza gyökereik csak erre alkalmasak. — Szükséges tehát az ilyen trágyát úgy kezelni, hogy az vegyi átalakuláson menjen keresztül, s hogy anyagai vízben oldhatók legyenek.

Ezt pedig úgy érhetjük el, ha a trágyát erjedésnek, rothadásnak tesszük ki.

Az erjedéshez meleg, nedvesség és levegő szükséges, azért szoktuk a trágyát ra-

kásra halmozni, hogy az magában meleget fejtsen ki; azért szoktuk a trágyát öntözni, hogy a szükséges nedvessége meglegyen.

A trágya hatása annál közvetlenebb, mennél tökéletesebb rothadása; mert ezzel felbomlott anyagai a földben levő szén-sav által azonnal feloldódnak, s mint kész tápanyagok várják felhasználásukat.

Iparkodjunk tehát a trágyát felhalmozása s öntözése által annyira megrotthasztani, hogy az mint érett, kész trágya jösson ki a földre.

Az erjedés gyorsabb vagy lassabb folyama szerint heves és hideg trágyákat különböztetünk meg. Heves trágya alatt értjük azt, amely gyorsan melegszik és rothad. Ennek hatása is gyors leend, ilyen az árnyékszék trágya, juh, ló, baromfi ürülék. Hideg trágya az, mely lassabban működik, nehezen megy erjedésbe, ilyen a növényi trágya szerek, és szarvasmarha trágya.

A trágyák ilyenemű osztályozása azért vált szükségessé, mert a talaj természeti sajátága is nagyon befolyásolja annak hatását. Homoktalajra p. o. hiba volna heves trágyát hordani; mert abban a légmint a rothadás főszközlője könnyen bejuthat, továbbá a rothadás a nedvességet annyira megköti, hogy a természetű növénynek csak ártalmára szolgál. Ilyen homokföldekre kintőn alkalmazható a hideg trágya. Míg ellenben kötött talajon éppen a heves trágya fog célszerűbben alkalmazható lenni; mert talaj tömörsége a lég és meleg behatását nehezíti. Ily talajoknál a trágya kihasználását ismét az embernek kell előmozdítani és pedig: gyakori szántás által a lég és melegnek utat nyitni a talajba, hogy a korhadás teljesen bevégezdhessék.

Ezeket általában elmondván a trágyáról, meg kell még említenünk azon osztályokat, melyekbe sorozva vannak eredetük szerint és pedig van növényi, állati, ásványi és vegyes trágya.

Növényi, másképp zöld trágya, nálunk ritkábban alkalmaztatik. Ez nem más, mint zöldjében alászántott, e célra vetett termény.

Az állati tárgya, az előbbinél sokkal hatásosabb és azért legfőgondunk ennek kezelésére fordítandó. Ez élő állatoktól veszi eredetét, részint hulladékok, részint dögökből származván, sokkal több légeny tartalmazással bir, mint az előbbi. Ide tartozik az emberi és házi állatok ürüléke az állati csontok, eldöglött vagy leölt állatok husa, a gyári hulladékok stb.

Ásványi trágyák az ásványoktól származnak. Nálunk igen ritkán használnak; ilyenek: a gipsz, a mész, a mázga, a hamuk, a konyhasó, a légeny-savas szik stb.

A fent elmondottakból kívánjuk, vegye ki mindenki a tanulságot. Alkalmazzon földjére olyan trágyát, melynek közvetlen hatása az ő anyagi érdekét mozdítsa elő, és ne utódját.

Tekintetes szerkesztő ur!

Engedje meg tekintetes szerkesztő ur, hogy igénytelen soraimnak ismét helyet kérjek becses lapjában, s engedelmevel tisztelt polgártársaim figyelmét egy minden tekintetben jótékony intézményre hívjam fel.

Ez intézmény nem más, mint, a mi még községünkben nincs, — egy „temetkezési egylet.”

Alig van ma már nagyobb község, melyben ezen egylet megalapítva nem volna, sőt nagyobb városokban, például a szomszéd H.-M.

Vásárhelyen 4—5 ily egylet van, s mindegyik teljesen virágzik.

Községünk is ma már oly népes, hogy benne egy ily egylet rövid idő alatt felvirágozhatnék.

A ki ismerni akarja a „temetkezési egylet” célját, nézzen szét azon szegény családban, hol pl. éppen a családapa fekszik halva. Mennyire növeli a szegény család fájdalmát azon gond, hogy tulajdonképen hol is veszi elő a költséget, mellyel a családfőnek szeretete jeléül utóljára adózni akar, vagy hol keressen enyhülést, segélyt, midőn a kenyérkereső eltemetése után, nemcsak a szükség rémképe áll előtte, hanem az adósság is vele van jártában, keltében, mert fizetetlen azon szemfödél is, mely a családfőt eltakarta szeméi elől.

A temetkezési egyletnek tehát az a célja, hogy tagjainak előforduló halálozásánál a tagok járulékaival által a sujtott család kikerülhetlen költségeit fedezze; az a célja, hogy a hátramaradt özvegynek s gyermekeknek az egylet által kifizetett illeték által legyen addig is mihez nyulni, s miből éldégléni, míg az idő annyira enyhíti bánatukat, hogy tisztábban gondolkozhatnak, s életük sorsát vagy jobbra vagy balra fordíthatják; az a célja, hogy a tagok filléreik által ép akkor legyenek egymás segítségére, mikor arra legnagyobb szükség van, már pedig felfogjuk a baj nagyságát, ismerjük a zavart, mik a halál eseteknél érik a család. A temetkezési egylet tehát a hulló konyveknek legalább is fülét letörli jótékony intézménye által.

Én szegényember létemre is három vidéki temetkezési egyletnek tagja vagyok. Isten mindnyájunkkal szabad, ha halálom bekövetkeznék, családom 250 frtot kapna ezen egyletektől. Azt hiszem elég tisztességes összeg ez, éldégléhetne a hátrahagyottak addig belőle, míg más megélhetési ut nyílnék számukra.

Községünkben egy ily egyletre mulhatatlanul szükség volna.

Véleményem szerint, — míg t. polgártársaim közelebről megismernék az egylet jótékony célját; s míg önmaguk rájőnnének arra, hogy minél gyümölcsözőbbé tétessék az, elég lenne, ha községünkben egy szerveztetnék ez egylet, hogy tagjainak halálakor 50 frtot fizetne a gyászoló családnak.

Hogy pedig az egylet minden haláleset alkalmával 50 frtnyi összeget kifizethessen, kell, hogy az egyletnek legalább 600 tagja legyen.

E 600 tag mindegyike fizetne az egyletbe felvétel alkalmával igatási díj címén 50 krt, az így befolyt 300 frt a csekély beruházási költségek levonásával képezné az egylet első alaptőkéjét s azután az egyleti tagok halálakor tartoznék az egylet minden tagja 10 krt az egyleti pénztárba fizetni, az ekként begyűlt 60 frtból 50 frt a halálesetet szenvedő családnak adatként ki, 10 frt pedig az esedékes költségek levonásával, mindig a tőkéhez csatoltatnék.

Azt hiszem a 10 kros tagsági díj senkinek sem volna elviselhetlen, halálozás esetén pedig annak bő gyümölcsözése a hátramaradottakra igazi jótétemény lenne.

Többször volt már alkalmam ez ügyről polgártársaimmal beszélgetni, s bár az eszmétől nem idegenkedtek, de mégis többrendbeli ellenvetésre találtam. Így voltak, kik azt állították, hogy nagyobb mérvű halálozáskor nagyon is zaklatva volnának az egyleti tagok a tagsági díjak sűrű fizetésével.

De ez okoskodás nem állhat meg, mert az egyletnél — miként ez mindenütt, hol az egyletek szerényebb körben mozognak — a halott-díj cím alatti fizetés évenként 30 esetenél többre nem rughat.

A mi pedig a járványos halálozást illeti, már alapszabályunkban úgy intézkednek az egyletek, hogy míg a ragály tart, megszűnnek a

dijak befizetése, s a kifizetendő költségeket az egyetek rendkívülieg intézik el, tartalék tőkéjükhöz nyulnak, s egyéb a körülményekhez mért utakon s módokon segítenek magukon, s csakis a vésznek teljes megszűntével lép ismét a tagok kötelezettsége életbe.

Voltak ismét más polgártársaim, kiknek azon ellenvetésük volt, hogy azon tag, kit isten hosszú élettel áld meg, kétszeresen is befizeti azon összeget, mi halála után családjára vár. De ezen aggodalom sem alapos, mert úgy szokott lenni, hogy azon tag, ki halotti díjak fejében 40 frtot már fizetett, számfelletti tagja legyen az egyletnek, ne kelljen neki többé fizetni, de holta után azért az egész díjat megkapja családja.

Én úgy vagyok meggyőződve, hogy ily temetkezési-egylet előnyösebb bármely önszegélyző-egyletnél. A halál sokszor váratlanul jő, s mily számtalan család lesz olyan, — ha ugyan itt is megalakul valamikor az egylet — hogy a családtag halálosetén az egylettől nyerendő 50 frt alig lesz egy, két, vagy öt frtjába.

Kevés azoknak száma, kik magas kort érve az egész 40 frtot befizethetik, de ha befizetik is, hát pénzüik nem veszett el, s a hosszú életért sincs okuk zúgolódní.

Azon családoknál pedig, hova a halál ideje korán beköszönt, végtelen jótétemény a létező temetkezési egyleti intézmény.

Kövessük mi is azon községek példáját, amelyek már megvannak győződve az ily egyletek áldásos működéséről; szervezzünk mi is temetkezési-egyletet, biztosítom minden polgártársamat, hogy senkinek sem lesz oka megbánni, hogy filléréivel az egylet létesítéséhez hozzájárult; az intézmény humánus, mert általa nem csak saját családunk javát mozditjuk elő, hanem még embertársaink iránt is a jót gyakoroljuk. Egy helybeli iparos.

Helyi és vegyes hírek.

— A himlő járvány következtében alispáni intézkedéssel a községnek úgy bel- mint külterületein lévő összes iskolák, a múlt héttől kezdve bizonytalan időtartamra, bezárattak. Ezen intézkedést helyén valónak látjuk, sőt részünkről már korábban is helyeseltük volna. A bezárásra alapul a járási orvos urnak azon tapasztalata szolgált, hogy csak a község belterületén 90 iskolás gyermeket talált himlőben szenvedőnek. Elborzad az ember, ily roppant beteglétszám hallatára és nem is tudjuk elképzelni, hogy mikor bontakozunk ki ebből a bajból, mert tudomásunk szerint népünk tulnyomó többsége az egész járvánnyal törődni sem látszik.

— A „mindszenti önszegélyző egylet“-ről, bár ma alakuló gyűlést tart a „felhívás“ értelmében, másrészt pedig csak „értekezlet“ a nyílt levél értelmében — a róla irt cikket leszámítva, nem szólottunk volna; de a megjelent „nyílt levél“ a magunk részéről két dolognak kijelentésére készlet. A lapunkból vett idézet azt mutatja, hogy a nyílt levél által mi is támadtatni akarunk, ezért vissza kell utasítanunk azt, mintha az alakulóban lévő egylet ellen bármi módon törekedtünk volna; de tudunkkal nem is törekedtett senki, s az egész „nyílt levél“-nek közrebocsátását csakis hangulat keltésnek tartjuk. Határozottan ismételjük, hogy „szánandó csekély“ tőkeszerzés lesz elérve a heti 10 kros betéttel, de nem úgy értjük ezt, mint a nyílt levél írója, hanem úgy, hogy nem tőke szerzés lesz az eredmény, hanem tőkeparálás, mert mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy kellő részvét hiányában a betéti idő leteltével a betett összegek egyetlen krajcár kamatot sem fognak nyújtani, hanem egy pár embernek jövedelmi forrásul fognak szolgálni, a mennyiben föltesszük, hogy az egylet kellő garantiával bíró szervezetbe fog öltöztetve lenni s úgy annak vezetői vagy tisztviselői nem a „köszönöm“-ért fognak dolgozni. Ily körülmé-

nyek között tehát a 10 kros betét a tőkében károsodást fog előidézni, ha csak legalább is 3000 részvényt nem jegyeznek.

— **Eljegyzés.** Diamant Manó lapunk nyomdájának egyik tulajdonosa, folyó hó 20-án váltott jegyet Singer Gizella kisasszonnyal, Singer Henrik orosházi birtokos és takarékpénztári igazgató kedves leányával. Sok szerencsét és áldást a jegyes párnak.

— **Sorozás.** A folyó évi fősorozás április hó 19, 20, 21. és 22-ik napjain fog megtartatni; és pedig április 19-én az I.; 20-án a II.; 21-én a III. és 22-én a IV. korosztálybeliek, az idegenek és a címvesztettek fognak megvizsgáltatni. Mint látszik tehát, járásunk területén a IV-ik korosztály is fel van hiva és pedig úgy az ujonc és póttartaléki jutalék, mint a honvédség legkisebb kiegészítési szükségletének fedezése végett. Mint eddig elő nem fordult dolgot, az illetőknek mihez tartása és alkalmazkodhatása végett fölemlítjük, hogy a sorozásra — bármely korosztályba tartozzanak is — meg kell jelenni azon hadköteleseknek is, a kik reklamáció útján fölmentve lettek és pedig azért, hogy a népfelkelési szolgálatra való alkalmasságuk tekintetében megvizsgáltassanak.

— **A szegvári takarékpénztár** ma egy hete tartotta évi rendes közgyűlést, melynek egyik legfontosabb tárgyát a választások képezték. Értesülésünk szerint, Szarvas Pál eddigi igazgató megbukott s ellenében Steibl Ferenc, a mindszenti takarékpénztárnak számos éven át felügyelő bizottsági elnöke lett megválasztva. E választás minden valószínűség szerint forduló pontot fog képezni a takarékpénztár életében, s részünkről eleve is azt hisszük, hogy nem az intézet kárára, de előnyére.

— **Hadjutalék.** Sorozó járásunknak a folyó évi fősorozás alkalmával 52 ujoncot és 43 póttartalékosat kell szolgáltatnia, ebből a folyó évi hadjutalék 47 ujonc és 5 póttartalékos, múlt évi hátralék 5 ujonc és 38 póttartalékos. A honvédség legkisebb kiegészítési szükséglete 16 főben van megállapítva. A felhívott korosztályokból tehát összesen 111 alkalmas egyénnek kellene találkoznia, hogy úgy a rendes hadsereg, mint a honvédség szükséglete kielégíthető legyen. Ezzel kapcsolatban fölemlítjük, hogy a négy korosztályban összesen 534 hadköteles van felhiva és pedig az I. korosztályban 156, köztük mindszenti 81; a II. korosztályban 164, köztük mindszenti 89; a III. korosztályban 139 köztük mindszenti 76; a IV. korosztályban 75, köztük mindszenti 39. A mindszenti illetőségű hadkötelesek összes száma tehát 285, vagyis 18-al több, mint az egésznek fele.

A folyó hó 19-én tartott iparos ifjusági bál valóban igen szépen sikerült, úgy annyira, hogy elmondhatjuk, miszerint községünkben ily sikerült táncvigalom régen nem volt. Jól esett látunk iparos ifjaink tapintatos eljárását és a hölgyek iránti előzékenységét. Az első négyest 45 pár táncolta és a táncvigalom egész reggelig a legfesztelebb hangulat mellett tartott. Tudósítók a következő hölgyek neveit jegyezte fel a jelen voltak közül: Pacher nővérek, Mihály nővérek, Bércsi Ilka, Kővi Gizella, Könnyü Terike, Balázs Mariska, Keresztes Eszter, Páncél Eszter, Gémes Piroska, Sörös Piroska, Benedek nővérek, Veisz nővérek, Schváb nővérek, Robicsek nővérek, Bergel Mariska, Dasler Babetta, Mészáros Mariska, Bánfi Rozika, Schváb Amália, Spitzer Jozefa, Pityák Katalin, Elekes Annuska, Sebők Eszter, Tóth Etelka, Hubacsek Pálné, Tary Endréné, Kone Lajosné, Méhez B. Péterné, Zsótér Mihályné, Keszler Ferencné, Könnyü Jánosné, Büchler Gáborné, Keresztes N. Jánosné, Kővári Ferencné és még többen.

— **Gyujtogatási kísérlet.** A folyó hó 19-én Szegváron, Rác József házáat, egy művésziesen készült csóvával, valami lelketlen gazember fel-

akarta gyujtani. Az erélyesen megindított nyomozásnak az eddigi előjelekből ítélve, hihetőleg sikerülni fog a tettest megkeríteni.

„Equitable“ életbiztosító társulat. Ezen Ausztria-Magyarországban is legjobb sikerrel működő társulat 1886. évben új biztosításokat kötött 275 millió forint összegben, tehát körülbelül 35 millióval többet, mint a megelőző 1885-ik évben.

1886. évben gyarapodott 1885. év ellenében a társulat vagyona 21 millióval, 191 millió frtra a nyereség tartalék 3 $\frac{1}{2}$ millióval, 38 millió frtra a biztosítási állomány 100 million felül többre mint 1000 millió frt. Ezen számok további commentárra nem szorulnak és igazolják, hogy minő óriási mértékben emelkedik a közönség bizalma ezen világintézethez.

CSARNOK.

Petőfi bölseletéről.

Irta: Kiss Sándor.

(Folytatás.)

Husz esztendő volt. Tele vágygyal és reménnyel az élet iránt, tele hittal a magá halhatatlanságában.

S mikor senki sem állott beteg ágya mellett és lázas bágyadtságában elszenderülve, eszébe villant egykori álma, hogy szárnyai nőttek, s átrepülte a végtelent — s ez álm titkának megfejtése, hogy hosszúra nyitja életét az isten, — halálos ágyon képzelte magát, de képzetében megjelent mellette, kit még egyszer látni legjobban óhajtott: édes anyja s hallani képzelte, mit a szülő bus ajka kinjának hangján rebege:

„Halál! ne vidd el őt karomból,
Ne vidd korán el a fiut:
Soká ígérte őt éltetni
Az ég... vagy álmunk is hazud?...“

És a beteg hite újra éled:

„Anyám, az álmok nem hazudnak;
Takarjon bár a szemfödél:
Dicső neve költő fiadnak,
Anyám, soká örökkön él.“

Jövendölés, mely be is teljesedett.

De, hogy kevesebb hiány legyen a képben, lássuk, milyen is volt a mi Petőfink. — Sok arcképe közül kevés hü: majdnem valamennyi olyan, mint valamennyi németre fordított költeménye.

Itt azonban rövid életéből egy esztendő rövideden átszökkenünk. Ki bírna egy színész utját, a vándor színészt, nyomon kísérni, kivált olyanét, mint ő volt, a ki semmiféle szerepben sem tudott kitünni? Még talán legemlékezetesebb, midőn már segédszerkesztő korában a „Szökött katoná“-ban fellépett s ily formát mondott: „tehát Gergely urf a menyasszony“ s hirtelen kiigazitotta így: „akarom mondani: Julcsa kisasszony a vőlegény.“ Annál ismertebbé lett neve a szépirodalmi lapok olvasói előtt — költeményeiről,

A szenvedések megedzették lelkét; de kifárasztották, legyengítették az ifju testet. A 44-iki telet betegen és nagy nyomorban töltötte Debrecenben. Kemény télen, fütlen szobában, betegen és éhesen másolgatta verseit s vizsgáltta magát:

„Boldogtalan voltam teljes életemben,
Csak az vigasztal, hogy meg nem érdemeltem.“

és:

„Pápista nem vagyok“

mondja e debreceni telére visszaemlékezve.

„És mégis voltak bűjtjeim, pedig nagyok.
Jó, hogy az embernek csont foga van,
Ezt bölcsen rendelék az istenek,
Mert hogyha vas lett volna a fogam
A rozsa ette volna meg.“

Ez inségben csak az vigasztalta, hogy ennél már nagyobb inségben is vala.

Február elején határozott életre-halálra.

Fogasnénak, szállásadó asszonyának, ki ápolta azon reményben, hogy majd megfizeti egyszer, ha módjában lesz, 150 frt adósságról kötelezvényt irt s megkérte Pákh Albert barátját, ki itt egy hiválnoknál nevelősködött, hogy mint jótálló írja alá. Pákh meg is tette, kötelezvényt magát, hogy, ha Petőfi 45 nap alatt le nem fizeti adóságát, ő fogja kifizetni. A kötelezvény aláírása után e szavakkal fordult Petőfihez: „Én tebened bízom, Sándor, de viszonyaidban nem.

„Honnan szándékozol előteremteni azt a 150 frtot.“

„Össeirtam betegségem alatt minden költeményemet; ezzel indulok Pestre, reméllem, hogy eladhatom“, felelt Petőfi.

21 éves. Betegen, költség nélkül, télen, gyalog megindul Debrecnből Pestre.

„Debrecnből Pestre utaztam — írja utóbb erről az utról Kerényinek — 1844. februáriusában, kopott ruhában, gyalog, egy pár huszassal (mit az utra Pákh adott neki) és egy kötet verssel. E kötet versben volt minden reményem, gondolám, ha eladhatom jó; ha el nem adhatom, az is jó . . . mert akkor vagy éhen halok, vagy megfagyok, s vége lesz minden szenvedésnek. Egyes-egyedül mentem a Hegyalján, egy lélekkel, egy élőlényvel sem találkoztam. Minden ember födelet keresett, mert iszonyu idő volt. A süvöltő szél havas esőt szórt reám. Épen szemközt jött. Arcomon megfagytak a könnyek, melyeket a zivatar hidege s a nyomorúság faszott.“

(Folyt. köv.)

Köszönet nyilvánítás.

A folyó hó 19-én tartott iparos-íjúsági bál alkalmával az összes bevétel volt 74 frt 60 kr, kiadás 57 frt 60 kr, tiszta jövedelem maradt 17 frt. Felülfizetéseket a következő urak teljesítették: Gelsy Péter 30, Kone Menyhárt 20, Gémes Mihály 50, Elekes Mihály 50, Kone Lajos 50, Schlesinger Ferenc, 50 kr, Weisz Simon 1 frt, dr. Bácskai Vilmos 50, Diamant Manó 50, Gaál Vilmos 50, Zsótér Mihály 50, Tary Endre 50, Csada Károly 10, dr. Kaufmann József 50, Bakasai Illés 50, Schönfeld Márton 50, Schönfeld Jeremiás 50, Haasz Juda 50 kr, Hubacsek Pál 1 frt, Vidovich Antal 50, Eisrich György 50, Schwartz Lipót 50, Belicay Tivadar 50, Méhéz B. Péter 50, Szobotka Gusztáv 50 kr.

Midőn a t. felülfizetőknek köszönetet mondunk, elmulasztatlan kötelességünknek tartjuk, hogy külön köszönetet ne mondjunk Vida Mihály urnak a pénztárnoki tisztség teljesítésért és Bergel Mariska, Mészáros Mariska és Bánfi Rozika kisasszonyoknak a terem feldíszítése körül tanúsított fáradozásaiért.

A rendezőség.

Felelős szerkesztők:

HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

Hirdetés.

A váltásügyi bizottság ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező kurcaréti földeknek 3—10 holdas parcellákban nyilvános árverés után való haszonbérbeadása a folyó évi március hó 15-ik s következő napjain a helyszínén fog eszközöltetni. Ezen árverésre amidőn az árverezni kívánó közönséget a bizottság meghívja, egyszersmind tudatja, hogy a részletes föltételek Wimmer Károly bizottsági elnöknel megtekinthetők.

Általában pedig megjegyeztetik, hogy a haszonbérleti idő tartama 12 év, s hogy az árverés alkalmával 5—12 frtban a helyszínén megállapítandó kikiáltási ár 20%-át tartoznak árverezők bánatpénzül letenni; s ezen bánatpénzt a szerződés aláírásakor félévi haszonbérösszeg erejéig, ovadékpénzül kiegészíteni.

A bizottság.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Beregi Lajos végrehajthatónak Elekes Etel Pócsai Józsefné végrehajtást szenvedő elleni 204 frt 10 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a szentesi kir. járásbíró) területén lévő Mindszent községében fekvő, a mindszenti 4411. stjkvben 470. rsz. a. foglalt ház és udvartérre az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi március 26-ik napján délelőtt 9 órakor Mindszent község közházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, 1886. évi november hó 18-ik napján.

A szentesi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Bartha

kir. aljbíró.

Meghívás.

A „MINDSZENTI TAKARÉKPÉNZTÁR“

részvényes tagjait

1887. évi március hó 20-án délután 2 órára saját háza és hivatali helyiségében tartandó

XI-IK ÜZLETÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSRE

meghívni van szerencsém.

Tárgyai:

1. Igazgatósági jelentés az 1886-ik év folyamáról és az összes számadások előterjesztése.
2. Felügyelő-bizottság jelentése a nyereség felosztása és a fölmentvények megadása iránt.
3. Szilágyi Ferenc többrendbeli indítványa, a többek közt az „alapszabály“ 107-ik §-nak módosítása tárgyában.
4. Netalán teendő indítványok.
5. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes tag választása.

A számadások a közgyűlést megelőző 8 napon a hivatal helyiségében a t. c. részvényes urak által betekintheők.

Jegyzet. 29. §. A részvényes, ki szavazni kíván, az erre szükséges igazolványt a közgyűlést megelőző 8 nap alatt a hivatal helyiségében átveheti, ha magát a közgyűlés előtt legalább 3 nappal saját nevére irt részvényvel igazolta.

Mindszentén, 1887. február 21-én.

HÁM JÁNOS
jegyző.

KELLER LAJOS
elnök.